

Dijital Dünyada Telif Hakkıyla Korunan Eserlere Erişim ve Eserlerin Kullanımları

7. Türkiye Yayıncılık Kurultayı; 12 Mayıs 2016, İstanbul; Olav Stokkmo, IFRRO Yöneticisi

0. IFRRO – ULUSLARARASI ÇOĞALTIM HAKLARI KURULUŞLARI FEDERASYONU
Bilmeyenler için IFRRO, basılı medya sektöründe 83 ülkeden 145 üyesiyle hak sahibi örgütlerinin başlıca ağıdır. 91 üye örgütü RRO'dur (Çoğaltım Hakları Kuruluşları), yani sektörün toplu hak yönetimi kuruluşlarıdır; 54 üye örgütü de eser sahibi ve yayıncı birliklerinden oluşan hak sahibi kuruluşlarıdır.

1. FİKRİ MÜLKİYET – BİLGİ EKONOMİSİNİN VE KÜLTÜRÜN MAKİNİSTİ

Telif haklarına dayalı yaratıcı sektörler, ekonomik büyüme için birinci derecede önemlidir ve özellikle de bilgi ekonomisine yakıt sağlar! Bu sektörler, bilgi toplumunun makinistidir, ekonomiye ve istihdama, hem gelişmiş hem gelişmekte olan ekonomilerde en önemli katkı sağlayanlar arasındadır. Birleşmiş Milletler birimi WIPO için geliştirilen bir metodoloji kullanılarak 40'tan fazla ülkede yapılan çalışmalar, “Telif hakları endüstrilerinin GSYH'ye katkısıyla kişi başına düşen GSYH arasında belirgin ve pozitif bir ilişki olduğunu”; “Global Rekabetçilik Endeksini” ve “yenilikçiliği” belgelemektedir¹.

Benzer şekilde, telif hakları sektörü, milli kültürün ve kültürel kimliğin sürdürülmesinde de merkezi rol oynar. Kültüre özel eşsiz sanatsal ve edebi ifadelerin meydana getirilmesi, milli kimliği tanımlamada ve tasarlamada son derece önemlidir.

Refaha ermek ve büyümek için, yaratıcı sektörler, uygun bir telif hakları yasal çerçevesine bağlıdırlar. İyi işleyen bir telif hakları sistemi, bu sektörlerin beslenmesinde merkezi rol oynar. Eserlerin korunmalı doğasını görmezden gelen, hatta yok sayan bir sistemle, bireylerin eser üretimine ve yayıncıların eserleri yayınlamasına yönelik teşvik zayıflar veya tamamen ortadan kalkabilir. Telif hakkıyla korunan eserlerin izinsiz kopyalanmalarının ortadan kaldırılması, bu eserlerin pazarlarını canlandırır ve gelişmelerine yardımcı olur.

2. TELİF HAKLARI EKOSİSTEMİ

Telif hakları, eser sahiplerinin hayatlarını idame ettirmelerini ve yeni eserler yaratmalarını sağlar. Bu, İnsan Hakları Evrensel Bildirisinde tanınan bir şeydir: Herkesin yarattığı her türlü bilim, edebiyat veya sanat eserlerinden mütevellit manevi ve maddi menfaatlerin korunmasına hakkı vardır. Kültürel çeşitliliğe, bilgiye ve ekonomik gelişime değer veren bir dünya, eserleri meydana getirenlere de değer verir.

Telif hakları ekosisteminin üç esas bileşeni vardır: Asli pazarlar, ikincil pazarlar ve telif hakları istisnaları. Bu bileşenlerin her biri önemlidir, fakat eşit derecede önemli değildirler. Asli pazarlar, yayıncılık ekosistemine en çok katkıyı sunar. Eser sahipleri ve yayıncıların rekabetçi, ticari bir ortamdaki faaliyetlerinden oluşur. Bu iş modeli, kullanıcı ihtiyaçlarına cevap veren eserler üretir, kendi kendini devam ettirebilir ve hükümet müdahalesine ihtiyaç duysa bile bu çok azdır.

¹ http://www.wipo.int/export/sites/www/copyright/en/performance/pdf/economic_contribution_analysis_2012.pdf

3. İKİNCİL PAZARLARDAN ELDE EDİLEN GELİRLER, ESER SAHİPLERİ VE YAYINCILAR İÇİN HAYATİ ÖNEM TAŞIR

Eser sahiplerinin ve yayıncıların, eserlerinin ikincil kullanımlarından elde ettikleri gelirler de onlar için son derece önemlidir. Örneğin Birleşik Krallık'ta, eser sahiplerinin %25'i, gelirlerinin %60'ından fazlasını ikincil kullanımlardan elde etmektedir; böyle bir gelir yayıncılar için de dijitalle geçişte hayati önem taşımaktadır².

İkincil pazar, genellikle, yayıncılık sektöründeki toplu hak yönetimi kuruluşları olan RRO'lar tarafından yönetilen, yayınlanmış eserlerin fotokopi yapılmasını veya dijitalleştirilmesini ve diğer kullanımlarını içerir. Teknolojik değişikliklerle (tehditler olduğu kadar fırsatlar da) en iyi şekilde başa çıkabilirken, yerel koşullara da (kullanıcı ihtiyaçları, kopyalama pratikleri, ulusal kanunlar) en iyi şekilde cevap verebilir ve aynı zamanda da değer zincirindeki tüm paydaşlara fayda sağlar. İkincil pazar, asli pazarı tamamlar, fakat asla onun yerine geçmesi anlamına gelmez.

4. İSTİSNALAR VE SINIRLAMALAR EKONOMİYE NASIL FAYDA SAĞLAR?

İstisnalar önemlidir, fakat bedelsiz istisnalar, ancak asli ve ikincil pazarların pazar ihtiyaçlarını verimli ve etkili bir şekilde karşılayamadığı durumlarla sınırlı olmalıdır. Bazen, özellikle de istisnaların bedelli olduğu durumlarda, istisnalar ve ikincil pazar arasında bir geçiş vardır.

Bugüne kadarki tartışmalarda, geniş istisnaların ekonomik üretimde verim sağladığı iddiasıyla bedelsiz istisnaların topluma faydalı olduğunu gösterme teşebbüsleri gördük ve görmeye devam edeceğiz. Bu tür iddiaların geçerli olması mümkün mü? Yeni eserler, donanım veya faaliyetler geliştirmek için eserlerin “bedava kullanımlarının yararları” potansiyeli, eserlerinin kullanımları için telif hakkı sahiplerine bedel ödenen kullanımların getirdiği faydalardan daha fazla olabilir mi? “Telif haklarında geniş esneklikte istisna düzenlemelerinin”, ülke ekonomilerinde “katma değerli üretimde daha yüksek büyüme oranları” sağlaması mümkün mü?

Geniş istisna ve sınırlamaların pozitif etkileri üzerine yazılan raporların hiçbir değeri yok

Kısacası, bedelsiz istisnaların ekonomiyi canlandırdığına dair iddiaları destekleyen hiçbir kanıt yok! Brüksel merkezli düşünce kuruluşu Lizbon Konseyi, bu tür önermeleri, 2015 yılı Mayıs ayında çıkan Fikri Mülkiyet ve Ekonomik Büyüme Endeksi üzerine bir Raporla ispat etmeye çalıştı. Phoenix İleri Hukuki ve Ekonomik Kamu Politikaları Çalışmaları Merkezi'nde Baş Ekonomist olan Ekonomi ve İstatistik uzmanı Dr. *George S. Ford*, bu Raporu tamamen bozguna uğrattı. Raporun hem metodolojisini hem de bulgularını yerdirdi ve bunları katıksız “*çöp bilim*” ve yazarının beceri eksikliğini ve baştan savma ve mantıksız analizini göstermek dışında hiçbir değeri olmayan bir belge olarak tanımladı³: Şüphesiz, yazarlar, elde edilmek istenilen sonuçtan başlamışlar ve akabinde bunları kanıtlamak için verilerin ve istatistiklerin kendilerine uygun olan kısımlarını seçip almışlardır. Dr. Ford, Raporu, yok sayılması gereken “*Metodolojik bir Hatalar Vitrini*” olarak tanımlamaktadır ve raporun herhangi bir şeyi kanıtladığı söylenebilirse, bu da, telif haklarının esnekliği ve ekonomik üretim arasında anlamlı bir istatistiksel ilişki olmadığıdır. Politika belirleyicilere, “*Lizbon Konseyi'nin analizinden yürüyerek değil, koşarak uzaklaşmalarını*” tavsiye etmektedir.

² https://www.cla.co.uk/data/corporate_material/submissions/2011_pwc_final_report.pdf ; Ayrıca bkz. PwC, Telif haklarında eğitim istisnasının ekonomik bir analizi https://www.pwc.co.uk/en_UK/uk/assets/pdf/an-economic-analysis-of-education-exceptions-in-copyright.pdf

³ <http://phoenix-center.org/perspectives/Perspective15-03Final.pdf>

Singapur’da telif hakları mevzuatına “adil kullanımın” getirilmesinin pozitif etkilerini göstermek amacıyla yine Lizbon Konseyi tarafından hazırlanan bir başka Rapor da, Dr. Ford tarafından aynı şekilde kapsamlı olarak analiz edilmiştir ve Dr. Ford bu raporu da o Gruptan “başka bir çöp bilim” olarak değerlendirmiştir. Daha geniş istisna ve sınırlamaları destekleyenler sıklıkla ABD “adil kullanım” düzenlemesine işaret ettiğinden, böyle bir düzenlemenin Avustralya mevzuatına getirilmesi halinde Avustralya ekonomisinde oluşabilecek muhtemel sonuçları üzerine bu yılın başlarında PwC (PricewaterhouseCoopers) tarafından bir Rapor yayımlandı; raporun sonucuna göre böyle bir düzenlemenin 1,3 milyar AUD düzeyinde bir GSYH kaybına yol açabileceği ortaya çıktı.

Telif haklarının korunması, yaratıcılığı ve böylece yaratıcılığın ekonomiye katkısını canlandırır

Diğer bir taraftan, telif haklarının ve telif hakkı sahiplerinin korunmasının, ekonomiye ve yaratıcılığa pozitif etkileri olduğuna dair kanıtlar mevcuttur. Daha önce bahsettiğim, telif hakları sektörlerinin genellikle ekonominin diğer mali sektörlerinden daha güçlü bir büyüme oranı olduğunu gösteren WIPO çalışmalarına ek olarak, örneğin Stanford Üniversitesi ekonomistleri *Michela Giorcelli* ve *Petra Moser*’in 1770 ve 1900 yılları arasında sekiz İtalyan devletinde temsili gerçekleştirilen yaklaşık 2.600 opera üzerine yaptıkları çalışma da bulunmaktadır⁴. 1770 yılında bu devletlerin hiçbirinde telif hakları kanunu yoktu. Fikri mülkiyetin, yaratıcı ifadelerin ve yaratıcılarının korunmasını içeren Napolyon Kanunuyla birlikte tüm sekiz Devlet de 1801’de Lombardiya ve Venedik’le başlayarak farklı zamanlarda telif hakları mevzuatını oluşturdu.

İki ekonomistin bulunduğu şu oldu; eseri yaratanın, telif hakkı bulunan eserinin üzerindeki ihlallere karşı veya izin vermediği ya da bedel talep edebileceği kullanımlarda oluşan ihlallere karşı korunması, yeni kaliteli eserlerin meydana getirilmesini belirgin şekilde canlandırıyordu: “*Ne de olsa, eğer şarkınızın kolaylıkla çalınabileceğini ve bunun bir sonucu olmayacağını düşünüyorsanız, zaten baştan neden yazasınız ki?*” (Vox). “*Telif hakları kanunları, belirgin şekilde daha fazla opera yarattı ve bunların kalıcı gücü de vardı ve daha yüksek kalitedeydiler. Telif hakları olan devletler, yılda 2,68 ek opera üretmeye başladılar, bu da telif hakları olmayan devletlere göre %121’lik bir artışı. Tarihsel olarak popüler operalar (Yıllık Opera Kayıtları ile yapılan ölçümlere göre), %47 arttı ve uzun ömürlü operalar da %80 arttı*” (Vox).

Geniş istisna ve sınırlamaların olumsuz etkisi

Bunlara ek olarak, telif haklarının korunmasının belgelenen pozitif etkilerinin yanı sıra, bedelsiz istisnaların genişletilmesinin negatif sonuçlarını gösteren örnekler de mevcuttur. Kanada’da şöyle sonuçlanmıştır⁵⁶:

- Artan yasal belirsizlik
- Eser sahiplerine ve yayıncılara 22 milyon CAD düzeyinde (17 milyon Euro) doğrudan ve anında kayıp; bunun 2016’ya kadar yıllık yaklaşık 40 milyon CAD (30 milyon Euro) düzeyine çıkması bekleniyor
- Access Copyright’a bağlı eser sahiplerinin üçte birinden fazlası, azalan gelir nedeniyle yeni eser üretimlerini azaltacaklarını beyan ettiler
- İlk ve orta öğrenim alanında asli satışlar %11 düştü,

⁴ <http://ifro.org/content/copyright-and-creativity-%E2%80%93-evidence-italian-operas>

⁵ <http://ifro.org/content/ifro-sends-open-letter-european-commission-vice-president-kroes>; Ayrıca bkz. PwC Raporu, IFRRO anasayfasından kısa bir giriş notuyla, erişilebilir <http://ifro.org/content/canada-future-educational-publishing-jeopardized-refusal-take-licences-and-pay-fair-remunera>

⁶ <http://ifro.org/content/canada-future-educational-publishing-jeopardized-refusal-take-licences-and-pay-fair-remunera>

- McGraw-Hill Ryerson'ın ilk ve orta öğrenim (K-12) içerik satışları %27 düştü
- Fernwood Yayıncılık, bir tam zamanlı çalışanın maaşına eşit yıllık gelir kaybetti
- Oxford University Press Kanada, yayıncılık programının ilk ve orta öğrenim için çalışan birimini kapattı ve pek çok işi tasfiye etti
- Yayıncılar, işlerini, merkezlerini ve birimlerini Kanada'dan dışarıya, çoğunlukla ABD'ye taşıdılar
- Yayıncılar, eğitim yayıncılığına yaptıkları genel yatırımı azalttılar, bu da özellikle dijital geçişe olan yatırımları etkiledi; en çok küçük ve orta ölçekli kuruluşlar mağdur oldu

Dolayısıyla, ekonomiye ve istihdama olan negatif etkisine ek olarak, Kanada mevzuatında istisnaların genişletilmesinin telif hakkı sahiplerine hiçbir faydası olmadığı, beklenen doğrultusunda ve açıkça görülmektedir.

Kanada'yla ilgili raporlar, Birleşik Krallık'ta daha geniş eğitim istisnaları getirmenin etkileri üzerine yazılan PwC Raporunun bulgularını da desteklemektedir. Bu Rapor, ikincil kullanımlardan eser sahiplerine ve yayıncılara sağlanan gelirin, eğitim istisnalarının herhangi bir potansiyel pozitif etkisine açık arayla ağır bastığını belgelemiştir⁷. Birleşik Krallık RRO'su CLA'den gelen gelirlerinde %10'luk bir azalma, eser sahiplerinin %20 daha az üretim yapmasıyla; gelirden %20'lik bir azalma ise, üretimde %29'luk düşüşle, yani eğitim alanında yılda 2.870 daha az eserle sonuçlanacaktır. Yayıncılar için, PwC çalışması, yeni içerik gelişimine yatırım yapma teşvikinin Birleşik Krallık RRO'su CLA'den gelen gelire bağlı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Diğer bir deyişle, söz konusu olan şey, dijital geçiştir.

Özetle, benim bildiğim kadarıyla hiçbir çalışma, bedelsiz istisnalar ve ekonomik üretim arasında pozitif korelasyon göstermemiştir. Diğer taraftan, telif haklarının korunması ve telif haklarına yatırımla telif haklarının ekonomiye ve istihdama katkısı ve olumlu etkisi arasında pozitif ilişki olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur.

5. 'BEDAVA KULLANIM' VE GENİŞ İSTİSNALAR, KULLANICILARA FAYDA SAĞLAR MI?

İnsanın aklına şu sorular gelebilir; geniş ve bedelsiz istisnalar ve 'bedava kullanım', özellikle de eğitime ve kütüphanelere yönelik olanlar, kullanıcı topluluklarına, özellikle de eğitim ve araştırma alanındakilere ve dolayısıyla daha geniş ölçekte tüm topluma fayda sağlamaz mı? Münhasır haklar ve hak sahiplerine yapılan ödemeler, bilgiye olan erişimi kısıtlamaz mı? Fikri mülkiyetin mümkün olduğunca serbest olmasından ve en az kısıtlamayla erişilir kılınmasından herkes faydalanmaz mı? Çoğunlukla duyduğumuz bahsi geçen istisna talepleri şöyle:

- Kütüphanelere, eserlere online erişim sunmaları için bedelsiz istisnalar kapsamında izin verilmelidir
- Kütüphaneler, hem ticari dolaşımda olan hem de olmayan eserler için elektronik ödünç vermeyi destekleyen genel bir istisna istemektedirler
- "Öğretim amaçlı temsil" için bir istisnaya izin verilmelidir

İçgüdüsel olarak, bu tür istisnaların eğitime ve telif hakkı bulunan eserlerin diğer kullanıcılarına fayda sağlayacağını varsaymak adil gözükabilir, değil mi? Kısa vadede bazı kullanıcı ortamları için

⁷ https://www.cla.co.uk/data/corporate_material/submissions/2011_pwc_final_report.pdf ; Ayrıca bkz. PwC, Telif haklarında eğitim istisnasının ekonomik bir analizi https://www.pwc.co.uk/en_UK/uk/assets/pdf/an-economic-analysis-of-education-exceptions-in-copyright.pdf

durumun böyle olabileceği ihtimalini hariç tutmamalıysam da, istisnaların genişletilmesi yaklaşımının aynı zamanda epey kısa görüşlü bir yaklaşımı temsil ettiğini söylemek isterim. Örneğin Kanada’da, eser sahiplerine ve yayıncılara ödeme yapılmayan istisnaların genişletilmesi ve toplu lisanslamanın eksikliği, öğrenciler için artan maliyetlerle sonuçlandı; bu, yaratıcı sektörde ve yayıncılık sektöründe hasara neden olan etkiye ek olarak gelişen bir durum. Daha geniş istisnaların öğrenciler ve başkaları için daha ucuz eğitim materyali sağlayacağına yönelik bir varsayım vardı. Gerçek ne oldu? İstisnaların genişletilmesini takiben, öğrencilere verilen ders kitlerinin (course packs) fiyatları arttı – bazı durumlarda bu artış %300’den fazla oldu. Toronto Ryerson Üniversitesi’ndeki Öğrenci dergisinden:

“Ryerson’ın geçen senenin sonunda Access Copyright⁸ lisansını sona erdirmesinin bir sonucu olarak, yaklaşık 60 sınıf için ders okumalarının fiyatları arttı. Üniversitenin, Kanadalı bir telif hakları lisanslama ajansı olan Access Copyright ile olan beş yıllık anlaşmasına istinaden, her Ryerson öğrencisinden sömestr başına okul ücretlerinin bir parçası olarak 13\$ alınıyordu. Access Copyright, içerik kopyalandığı, yeniden düzenlendiği ve paylaşıldığı zaman telif hakkı sahiplerine para dağıtıyor. []. 2012’den önce eğitim, Kanada Telif Hakları Kanununa göre izin verilen bir istisna değildi. Bu nedenle, Ryerson, gerekli materyalleri basmak için Access Copyright anlaşmasına bağlıydı. Kanun, 2012’nin sonunda eğitimi içerecek şekilde değiştirildi, bu da üniversitenin telif hakkı sahibinden veya yayıncıdan izin almadan eserlerden kısa bölümler kopyalayabileceği anlamına geliyordu ve var olan anlaşmayı yenilemesine gerek yoktu⁹.”

Öğrenci dergisi, başkalarının yanı sıra şu örneği de sunuyor: *“Dönemin ilk dersinde, Ryerson siyaset bilimi öğretim üyesi Abbas Gnamo öğrencilerine, ders okumasının geçen dönemle aynı fiyat olan 25\$ olacağını söyledi. Okumanın 104,95\$’a satıldığını öğrendiğinde (yüzde 320’lik bir fiyat artışı), sınıfına, fiyatın bu kadar büyük ölçüde artabileceğini tahmin etmediğini belirten bir not ilettiler¹⁰.”*

Bu nasıl mümkün olabilir, tamamen mantıksız değil mi? Hayır, değil! Öğrenci dergisi, üniversiteden şu açıklamayı aldı: *“Ryerson’da telif hakları ve akademik katılım kütüphanecisi olan Ann Ludbrook, bir açıklamasında, telif hakkı bulunan yazılı eserlerden parçalar içeren her ders kitinde, yayıncıya ödenecek telif ücreti için sayfa başına bir artış olduğunu belirtti. Ücret, orijinal eserin kaç sayfasının çoğaltıldığına bağlı.”* Hakların temizlenmesinin, binlerce eser sahibini ve yayıncıyı temsil eden bir RRO ile genel bir lisanslama anlaşması yoluyla tek durak noktasından ve peşinen yetkilendirilerek yapılması yerine, her eser sahibiyle ve her yayıncıyla tek tek, yabancı eser sahipleri ve yayıncılar dahil, her eser için tek tek yapılmasının daha maliyetli olması mantıklıdır.

Hak sahipleri arasından herkes, telif hakları kanunu değişmeden ve üniversite RRO ile olan lisanslama anlaşmasını iptal etmeden önce politikacılara bunu açıklayabilirdi ve aslında açıklamıştı da. Uluslararası telif hakları anlaşmalarıyla çelişmeyen bir istisna kapsamında elde edilebilen kısa bölümler, öğrencilerin ve araştırmacıların ihtiyaçları için yeterli olmadığından ve hakların her eserde tek tek temizlenmesi, RRO ile toplu bir anlaşma yoluyla temizlenmesinden daha külfetli ve masraflı olabileceğinden, durum böyledir. Bu, uzun vadede fakirleşen eğitim materyali riskine ek olarak ortaya çıkmaktadır.

⁸ Kanadalı RRO, Kanada’nın İngilizce konuşulan bölümü

⁹ <http://ifrrro.org/content/canada-price-course-packs-rising-after-expiration-licence-signed-rrro>

¹⁰ <http://theyeopener.com/2016/02/damn-that-course-pack-is-expensive/>

Türkiye’de eğitim ve araştırma kurumlarının ve kütüphanelerin toplu lisanslanması yaygın olmadığı için bu, deneyimin bir parçası değildir. Elbette ki bu nedenle pek çok insan için, toplu hak yönetimini güçlendirmenin ve eser sahipleriyle ve yayıncılarla doğrudan yapılan anlaşmaları da destekleyerek telif hakkı bulunan eserlere toplu hak yönetimi yoluyla kolay yasal erişim sunmanın; eğitim ve araştırmadaki dinamik ihtiyaçlara cevaben, birden fazla hak sahibinin içeriğine sürekli erişim sağlamak için en basit, en hızlı, en güvenli, en yenilikçi, en elverişli ve en maliyet etkin yol olduğunu fark etmek zor olabilir.

Bazıları şunu sorabilir: neden böyle? Şöyle ki, eserlerin daha uzun kısımlarını çoğaltıma veya başka kullanımlara açmak, eserlerden normal yararlanma ile ve Türkiye’nin de taraf olduğu uluslararası telif hakları mevzuatıyla çelişecektir; diğer yandan, daha kısa bölümler, kullanıcı ihtiyaçlarını tatmin etmez ve bu nedenle izinsiz kullanımı ve korsanı teşvik eder:

- ‘Öğretim amaçlı temsil/örnekleme’, tam olarak söylediği şeydir: temsil/örnekleme, yani eğitim materyalinin geniş çapta kopyalanması değil
- Yayıncılar, kütüphanelere elektronik ödünç verme ve üyelerine online erişim sunma imkanını sözleşmeler temelinde sağlarlar; eğer bir istisna temelinde bedelsiz elektronik ödünç verme yaygınlaşırsa, e-kitaplar için bir pazar kalmaz, böyle olursa da yayıncılar neden e-kitapları pazara sunmaya devam etsinler?

İstisnaların genişletilmesi, milli kültürü zayıflatır

İstisnaların önemli olduğunu, fakat bedelsiz istisnaların, ancak asli ve ikincil pazarların pazar ihtiyaçlarına verimli ve etkili şekilde cevap veremediği durumlarla sınırlı olması gerektiğini tekrarlıyorum. Fazlasıyla geniş istisnalar, kullanıcılara da, özellikle de orta ve uzun vadede, fayda sağlamaz.

Öğrencilerin, öğretmenlerin, araştırmacıların ve tüm seviyelerden diğer kullanıcıların – toplumun, telif hakkı bulunan eserlere erişmek için kaynağa ihtiyacı vardır. Aynı zamanda başlangıç noktası olarak aşına oldukları içeriği alan ortamlardan da katkıya gereksinim duyarlar. Telif hakkı bulunan eserlerin geniş ‘serbest kullanımına’ izin veren bir ulusal telif hakları politikası, kendi milli yayıncılık sektörünü baltalar ki, bunun bir örneğini Kanada’da gördük. Fikir eserlerinin ithalatına bağımlılık artar ve bunun bariz kültürel, fikri ve başka etkileri olur. Bu, baskın kültürlerin oyununu oynamaktır. Bu tür bir politika sıklıkla, izinsiz ve bedelsiz kullanımların artmasına yol açar, ayrıca yabancı eserlerin ülke pazarından çekilmesi riski de vardır, çünkü başka yerlerde daha sağlıklı pazarlar mevcuttur. Gitgide, eski ve geçersiz bilginin fikri bir yoksulluk tuzağına yol açması, nihai sonuç olabilir.

6. TELİF HAKLARININ TEMELİ

Eser sahipleri ve yayıncılar için artık konu, eserlerinin kullanımlarına ve erişime yönelik yasal kullanıcı taleplerine izin verip vermemek değildir; konu şu anda: çözüm sunmaktır, ya da onlar adına çözümler uygulanacaktır. Telif hakları, günlük hayatın bir parçası ve ekonomik gelişmenin hayati bir bileşeni haline gelmiştir. Bu nedenle, kullanıcılar ve politika belirleyiciler, telif hakkı bulunan eserlere erişim ve bu eserleri kullanma hakkı talep etmektedirler. Telif hakkı bulunan eserlere erişim sağlamak için dayatılan çözümler genelde iki şekilde gelmektedir: genellikle korsan olarak ortaya çıkan ve iyi işleyen illegal pazarların oluşmasıyla sonuçlanan yasadışı erişim olarak veya; yasa yapıcılar çözüm geliştirdiklerinde, istisna ve sınırlamalar olarak ortaya çıkmaktadır, bunlarda da çoğunlukla eserlerinin kullanımları için eser sahiplerine ve yayıncılara bedel ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bu, uzun vadede kimse için faydalı değildir. Bu nedenle, eser sahipleri ve yayıncılar, çözüm sunarken proaktif olmalıdırlar.

Sonuç olarak, eser sahiplerine ve yayıncılara bedel ödeme yükümlülüğünün olmadığı istisna ve sınırlamaları genişletmenin herhangi birine fayda sağladığını söylemek zordur: eser sahipleri, yayıncılar ve RRO'larla yapılan anlaşmalara dayalı kullanımlarla aynı yasal belirginliği ve kullanımları sunamazlar. Telif hakkı bulunan yazılı ve görüntülü materyale kolay yasal erişim ve bu materyallerin kullanımları için çözümler zaten pek çok ülkede mevcut ve işe yarıyorlar! Eser sahiplerine ve yayıncılara eserlerinin kullanımları için yapılacak ödemelerin azaltılması, herhangi bir ülkede yayıncılık sektörünü negatif etkileyecektir ve fikri mülkiyet ithalatına bağımlılığın artmasıyla sonuçlanacaktır. Bedelsiz istisnaları genişletmek sadece kaybeden taraflar meydana getirir:

- Kullanıcılar kaybedecektir, çünkü bedelsiz bir istisnanın, örneğin bir RRO'yla yapılan anlaşmaya dayanarak elde ettikleri veya elde edebilecekleri yasal belirginliği ve yayınlanmış eserlere geniş erişimi sunması mümkün değildir
- Eser sahipleri ve yayıncılar kaybedecektir, daha az para kazanacakları için, yeni kaliteli eserlerin üretiminde ve yayınlanmasında kaçınılmaz olarak bir azalma meydana gelecektir; bu da yine sonuç olarak şunu getirecektir:
- Yerel olarak daha az eser üretileceğinden ve yabancı eserlerin ithalatına bağımlılık artacağından, toplum kaybedecektir

Birden fazla hak sahibinin içeriğine erişmek için dinamik kullanıcı ihtiyaçlarına en iyi cevap verebilecek şey, telif hakkı bulunan eserlere erişimin, eser sahipleri, yayıncılar ve RRO'larla yapılacak anlaşmalar ve lisanslar yoluyla sağlanmasıdır.

-SON-